

Sygn. akt XVII Ka 17/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 marca 2017 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu w Wydziale XVII Karnym-Odwoławczym w składzie:

Przewodniczący: SSO Jarosław Komorowski

Sędziowie: SSO Agata Adamczewska

SR del do SO Łukasz Kalawski (spr.)

Protokolant: st.prot.sąd. Karolina Tomiak

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Poznaniu Marzanny Woltmann-Frankowskiej

po rozpoznaniu w dniu 9 marca 2017 r.

sprawy skazanego **M. N.**

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę skazanego od wyroku łącznego Sądu Rejonowego w Lesznie z dnia 18 listopada 2016 r.– sygnatura akt II K 362/16

1. utrzymuje zaskarżony wyrok w mocy;
2. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz Kancelarii Adwokackiej adw. M. C. kwotę 147,60 złotych brutto tytułem zwrotu nieuiszczonych kosztów obrony udzielonej skazanemu z urzędu w postępowaniu odwoławczym;
3. zwalnia skazanego z obowiązku uiszczenia na rzecz Skarbu Państwa kosztów postępowania odwoławczego oraz odstępuje od wymierzenia mu opłaty za II instancję.

Łukasz Kalawski Jarosław Komorowski Agata Adamczewska

UZASADNIENIE

Wyrokiem łącznym z dnia 18 listopada 2016 r. Sąd Rejonowy w Lesznie w sprawie II K 362/16 orzekł wobec skazanego M. N. w ten sposób, iż stosując przepisy obowiązujące od dnia 1 lipca 2015 roku połączył orzeczenia wymienione w punktach XIII, XV i XVI części wstępnej przedmiotowego wyroku wymierzając skazanemu karę łączną 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności, orzekając o odrębnym wykonaniu pozostałych zawartych w tychże orzeczeniach rozstrzygnięć i umarzając postępowanie w pozostałym zakresie. Sąd orzekł ponadto o zasądzeniu od Skarbu Państwa stosownych kosztów na rzecz ustanowionego z urzędu obrońcy oraz zdecydował o zwolnieniu skazanego z kosztów sądowych i obowiązku uiszczenia opłaty.

Apelację od powyższego wyroku złożył obrońca skazanego w zakresie wymierzonej kary łącznej i zarzucając jej rażącą niewspółmierność, wniósł o zmianę wyroku poprzez wymierzenie kary z zastosowaniem zasady pełnej absorpcji, lub też ewentualnie, o uchylenie zaskarżonego wyroku i o przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu. Obrońca wniósł nadto o zasądzenie na jego rzecz kosztów zastępstwa procesowego za postępowanie odwoławcze oraz a o nieobciążanie skazanego kosztami postępowania.

Prokurator na rozprawie odwoławczej wniósł natomiast o niewzględnięcie apelacji i o utrzymanie zaskarżonego wyroku w mocy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Wywiedziona w niniejszej sprawie apelacja okazała się w niezasadna.

W pierwszym rzędzie stwierdzić należy, iż postępowanie zostało przeprowadzone przez Sąd I instancji dostatecznie skrupulatnie i dokładnie, zebrano wymagane dokumenty i poddano je właściwej analizie, podobnie jak prawidłowo oceniono warunki dla wydania wyroku łącznego. Uzasadnienie wyroku odpowiada zaś wymogom z art. 424 § 1 i 2 k.p.k. i pozwala na kontrolę prawidłowości rozstrzygnięcia.

Jakkolwiek w świetle kierunku orzecznictwa Sądu Najwyższego wskazującego, iż powoływany w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku artykuł 19 ust. 1 ustawy z dnia 20 lutego 2015 roku o zmianie ustawy Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2015 roku, poz. 396) wyklucza stosowanie art. 4 § 1 k.k. (tak SN w wyroku z dnia 4 października 2016 roku, III KK 126/16) rozważania Sądu Rejonowego odnośnie przyjęcia reguł łączenia wyroków właśnie przez pryzmat art. 4 § 1 k.k. uznać należało za zbędne, to niewątpliwie zastosowanie reguł obowiązujących w tym zakresie od dnia 1 lipca 2015 roku przez Sąd I instancji uznać należało za trafne, skoro ostatni ze skazujących M. N. wyroków zapadł w dniu 10 lutego 2016 roku. Prawidłowo zatem Sąd ten przyjął, iż w chwili orzekania połączeniu ulec mogły jedynie wymierzone, podlegające łączeniu i wykonaniu kary. Jak dotąd wobec skazanego M. N. wydano 17 wyroków w sprawach karnych, w tym dwa wcześniejsze wyroki łączne, a nadto wyroki w sprawach o wykroczenia. Na chwilę wydawania przez Sąd Rejonowy zaskarżonego wyroku łącznego, wykonaniu podlegały natomiast następujące kary:

- 8 miesięcy pozbawienia wolności z wyroku Sądu Rejonowego w Lesznie w sprawie II K 323/12,
- 6 miesięcy pozbawienia wolności z wyroku Sądu Rejonowego w Lesznie w sprawie II K 875/15,
- 15 dni aresztu z wyroku Sądu Rejonowego w Lesznie w sprawie II W 1332/15,
- 15 dni aresztu z wyroku Sądu Rejonowego w Lesznie w sprawie II W 1226/15,
- 15 dni aresztu z wyroku Sądu Rejonowego w Lesznie w sprawie II W 92/16,
- 15 dni aresztu z wyroku Sądu Rejonowego w Lesznie w sprawie II W 1411/15,
- 15 dni aresztu z wyroku Sądu Rejonowego w Lesznie w sprawie II W 1505/15,
- 6 miesięcy pozbawienia wolności z wyroku Sądu Rejonowego w Lesznie w sprawie II K 216/16, oraz:
- 9 dni zastępczej kary pozbawienia wolności orzeczonej w zamian za niewykonaną w części karę grzywny z wyroku Sądu Rejonowego w Lesznie w sprawie II K 437/13,

bowiem pierwsza z wymienionych powyżej kar była w trakcie wykonywania, zaś wykonanie pozostałych zostało zarządzone i oczekiwały one na rozpoczęcie wykonywania. Jak słusznie przyjął to Sąd Rejonowy, łączeniu podlegać mogły natomiast spośród nich jedynie kary wymierzone wyrokami Sądu Rejonowego w Lesznie w sprawach II K 323/12 (8 miesięcy pozbawienia wolności), II K 875/15 (6 miesięcy pozbawienia wolności) oraz II K 215/16 (6 miesięcy pozbawienia wolności), bowiem kary aresztu orzeczone za wykroczenia, jak również zastępcza kara pozbawienia wolności nie podlegają łączeniu zgodnie z art. 85 k.k. (bezsporne). Tym samym zgodnie z regułami określonymi w art. 86 § 1 k.k., co także prawidłowo wskazał w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku Sąd Rejonowy, możliwym było wymierzenie skazanemu kary łącznej pozbawienia wolności w rozmiarze od 8 miesięcy (tj. wysokości najwyższej z łączonych kar) do 1 roku i 8 miesięcy (tj. do sumy wszystkich łączonych kar).

W ocenie Sądu Okręgowego, wymierzona w powyższych granicach przez Sąd I instancji kara łączna 1 roku i 6 miesięcy wbrew twierdzeniom apelacji nie jest karą rażąco surową.

Łącząc kary wymierzone w różnych wyrokach, mając na względzie cel praktyczny, polegający na uchyleniu „konkurencji” kar w procesie wykonawczym, a także właściwe podsumowanie odpowiedzialności sprawcy, przy orzekaniu kary łącznej mogą mieć zastosowanie różne systemy: system kumulacji, polegający na podsumowaniu (skumulowaniu) kar wymierzonych za zbiegające się przestępstwa; system absorpcji (pochłaniania), według którego najsurowsza z kar wymierzonych staje się karą łączną; system redukcji, w którym karę wynikającą z sumy kar jednostkowych obniża się (redukuje) według przyjętego kryterium (np. ustawodawczej górnej granicy danego rodzaju kary, przyjętej zasady nadzwyczajnego zaostrzenia), wreszcie system asperacji (podwyższenia), w którym najwyższa kara jednostkowa podlega zaostrzeniu w przyjęty przez ustawodawcę sposób (bliżej zob. A. Marek, Prawo karne, s. 220-222 i podana tam literatura). Należy podkreślić, że polski ustawodawca uwzględnia elementy wszelkich tych systemów, przyjmując system mieszany (zwany modyfikowanym). Takie rozwiązanie z pewnością jest najtrafniejsze.

Jakkolwiek – zgodnie z art. 86 § 1 k.k. – przy orzekaniu kary łącznej możliwe jest zastosowanie zarówno zasady pełnej absorpcji, jak i zasady pełnej kumulacji, to jednak należy pamiętać, że zastosowanie każdej z tych zasad jest rozstrzygnięciem skrajnym, które może być stosowane wyjątkowo i wymaga wnikliwego umotywowania w uzasadnieniu wyroku (por. wyrok SN z dnia 2 grudnia 1975 r., Rw 628/75, OSNKW 1976, nr 2, poz. 33). W szczególności zasada absorpcji przy wymierzaniu kary łącznej może być zastosowana, gdy pomiędzy poszczególnymi przestępstwami zachodzi bliski związek przedmiotowy i podmiotowy, a przesłanka prognostyczna pozwala na stwierdzenie, że kara łączna w wysokości najwyższej z wymierzonych kar jednostkowych jest wystarczającą oceną zachowania się sprawcy (por. wyrok SA w Gdańsku z dnia 23 stycznia 1997 r., II AKa 321/96, Orz. Prok. i Pr. 1997, nr 7-8, poz. 19 oraz wyrok SN z dnia 17 maja 2000 r., IV KKN 39/99, LEX nr 51104). Z reguły bowiem popełnienie dwóch lub więcej przestępstw jest czynnikiem prognostycznym, przemawiającym za orzekaniem kary łącznej surowszej od wynikającej z dyrektywy absorpcji (tak trafnie SA w Warszawie w wyroku z dnia 12 lipca 2000 r., II AKa 171/00, OSA 2001, nr 1, poz. 5). Jak natomiast słusznie zauważył Sąd Rejonowy, skazany M. N. był wielokrotnie karany, w tym za czyny popełniane w warunkach recydywy określonej w art. 64 §1 k.k. i wielokrotnie w przeszłości przebywał w zakładach karnych. Nie można także pominąć faktu, iż skazany był też wielokrotnie karany za wykroczenia przeciwko mieniu, w tym w ostatnich latach aż pięciokrotnie na kary aresztu. Powyższe wskazuje, iż skazany notorycznie łamie porządek prawny, zaś wymierzane mu kary nie skutkują zmianą sposobu jego postępowania. W tych zaś okolicznościach swoiste „premiowanie” skazanego stosowaniem przy wymierzaniu mu kary łącznej zasady absorpcji w stopniu większym aniżeli minimalnym uznać należałoby za niecelowe i prowadzące do orzeczenia kary rażącej, lecz swą łagodnością. Za częściowo chybiony uznać także należy argument apelacji odnoszący się do krótkiej rozpiętości czasowej oraz więzi podmiotowej pomiędzy czynami, co do których orzeczono karę łączną. O ile bowiem połączone wyroki w sprawach II K 875/15 oraz II K 215/16 odnosiły się do przestępstw kradzieży popełnionych w roku 2015 w okresie nieprzekraczającym 4 miesięcy, to wyrok w sprawie II K 323/12 dotyczy przestępstwa oszustwa popełnionego w roku 2009.

Z tych też wszystkich względów Sąd Okręgowy uznał, iż wymierzona M. N. kara łączna odpowiada regułom określonym w przytoczonych powyżej przepisach i utrzymał zaskarżony wyrok w mocy.

Podstawę rozstrzygnięcia w przedmiocie kosztów obrony udzielonej skazanemu z urzędu w postępowaniu odwoławczym, jak również w kwestii odstąpienia od obciążenia skazanego kosztami postępowania stanowią tożsame normy, jak powołane analogicznie w tym zakresie przez Sąd Rejonowy.

Łukasz Kalawski Jarosław Komorowski Agata Adamczewska